

str. 2

OD JANUÁRA 2023 ZAPLATÍME
EUROM AJ V CHORVÁTSKU

str. 4

NOVÝ NÁVRH NA OBNOVU
EURÓPSKEJ PRÍRODY DO
ROKU 2050

EUROPE DIRECT
Poprad

EUROSPRAVODAJ

Elektronický mesačník centra Europe Direct Poprad | Jún 2021

KOMISIA PREDLOŽILA NÁVRH ROZPOČTU NA ROK 2023

Európska komisia navrhla ročný rozpočet EÚ na rok 2023 vo výške 185,6 miliardy EUR, ktorý sa doplní odhadom o 13,9 miliardy EUR vo forme grantov v rámci nástroja NextGenerationEU. Rozpočet EÚ bude naďalej mobilizovať značné investície na posilnenie strategickej autonómie Európy, prebiehajúcu hospodársku obnovu, zabezpečenie udržateľnosti a tvorbu pracovných miest. Komisia bude naďalej uprednostňovať ekologické a digitálne investície a zároveň riešiť naliehavé potreby vyplývajúce z krízových situácií. Komisia predložila aj výročnú správu o hospodárení a výkonnosti rozpočtu EÚ za rozpočtový rok 2021, prostredníctvom ktorej Komisia preberá celkovú politickú zodpovednosť za riadenie rozpočtu EÚ z predchádzajúceho roka.

OD JANUÁRA 2023 ZAPLATÍME EUROM AJ V CHORVÁTSKU

Európska komisia dospela k záveru, že Chorvátsko je pripravené prijať euro. Od 1. januára 2023 sa tak počet členských krajín eurozóny môže zvýšiť na dvadsať. Vyplýva to z Konvergenčnej správy na rok 2022, v ktorej sa hodnotí pokrok, ktorý dosiahli Bulharsko, Česko, Chorvátsko, Maďarsko, Poľsko, Rumunsko a Švédsko, v ktorých sa euro doposiaľ nepoužíva, no právne sa zaviazali ho prijať. V správe sa uvádza, že len Chorvátsko a Švédsko splnili kritérium cenovej stability. Posúdenie Komisie dopĺňa aj konvergenčná správa Európskej centrálnej banky (ECB). Na základe posúdenia Komisie a po zohľadnení ďalších faktorov

relevantných pre hospodársku integráciu a konvergenciu vrátane vývoja platobnej bilancie a integrácie trhov s výrobkami, práce a finančných trhov sa Komisia domnieva, že Chorvátsko spĺňa podmienky na prijatie eura. Preto prijala aj návrhy rozhodnutia Rady a nariadenia Rady o zavedení eura v Chorvátsku. Rada prijme konečné rozhodnutia o prijatí eura Chorvátska v prvej polovici júla po rokovaní Euroskupiny a Európskej rady a po tom, ako Európsky parlament a ECB zaujmú svoje stanoviská. Správa preto predstavuje kľúčový a historický krok na ceste Chorvátska k prijatiu eura.

O KROK BLIŽŠIE K UNIVERZÁLNYM NABÍJAČKÁM

Európska komisia víta predbežnú politickú dohodu, ktorú dosiahli Európsky parlament a členské štáty EÚ o návrhu Komisie s cieľom stanoviť spoločné riešenie nabíjania všetkých vhodných zariadení. Od roku 2024 budú musieť byť všetky nové mobilné telefóny, tablety, digitálne fotoaparáty, ručné herné konzoly, slúchadlá, prenosné reproduktory, elektronické čítačky, klávesnice, myši a prenosné navigačné systémy vybavené nabíjacím portom USB-C. Pre laptopy platí prechodné obdobie do roku 2026. Štandardným portom bude USB-C, ktorý spotrebiteľom umožní nabíjať zariadenia tou istou nabíjačkou USB-C bez ohľadu na značku zariadenia.

Jednotný port pomôže zabrániť tomu, aby rôzni výrobcovia neoprávnene obmedzovali rýchlosť nabíjania, a pomôže zabezpečiť, aby bola rýchlosť nabíjania rovnaká pri používaní akejkoľvek kompatibilnej nabíjačky pre zariadenie. Spotrebitelia si budú môcť kúpiť nové elektronické zariadenie bez novej nabíjačky. Tým sa obmedzí počet nedobrovoľne zakúpených nabíjačiek či počet nepoužívaných nabíjačiek. Odhaduje sa, že znížením výroby a likvidácie nových nabíjačiek sa množstvo elektroodpadu zníži o takmer tisíc ton ročne. Komisia zároveň posúdi všetky nové dostupné technológie, ktoré budú v budúcnosti vyvinuté.

EUROBAROMETER: DEVÄŤ Z DESIATICH SLOVÁKOV SCHVAĽUJE HUMANITÁRNU POMOC UKRAJINE

Európski občania výrazne podporujú spoločnú bezpečnostnú a obrannú politiku a očakávajú, že EÚ postupne ukončí svoju závislosť od ruských zdrojov energie. Vyplýva to z aktuálneho rýchleho prieskumu Eurobarometra, ktorý tiež potvrdzuje, že reakcia EÚ na ruskú agresiu voči Ukrajine má veľkú podporu. Väčšina Európanov si myslí, že od začiatku vojny EÚ prejavila solidaritu (78 %, SK 78%) a vo svojej reakcii bola jednotná (EÚ 63 %, SK 53 %) a rýchla (EÚ 58 %, SK 59%). Respondenti vo veľkej miere schvaľujú neochvejnú podporu Ukrajine a jej obyvateľom. Konkrétne viac ako deväť z desiatich respondentov (93 %, SK 91 %) súhlasí s poskytovaním

humanitárnej pomoci ľuďom zasiahnutým vojnou. S myšlienkou privítať v EÚ ľudí, ktorí utekajú pred vojnou, súhlasí 88 % Európanov a 77 % opýtaných Slovákov. Finančnú podporu poskytovanú Ukrajine schvaľuje 80 % z EÚ a 64 % respondentov zo Slovenska. Celkovo 66 % v EÚ a 54 % na Slovensku súhlasí s tým, že „Ukrajina by mala vstúpiť do EÚ, keď bude pripravená“. Vysoká je aj podpora sankcií uvalených na Rusko po jeho vojenskom útoku na Ukrajinu. Prevažná väčšina Európanov (80 %, SK 56 %) schvaľuje hospodárske sankcie voči Rusku.

Celkovo 79 % Európanov súhlasí so sankciami voči ruským oligarchom s cieľom spôsobiť

jasnú hospodársku a politickú ujmu ruskej politickej elite zodpovednej za inváziu. Dve tretiny Európanov (67 %) schvaľujú, že EÚ financuje nákup a dodávky vojenského vybavenia poskytovaného Ukrajine. Okrem toho podľa 75 % respondentov vojna na Ukrajine ukazuje, že „potrebujeme väčšiu vojenskú spoluprácu v rámci EÚ“. Z prieskumu vyplýva aj široká podpora opatrení EÚ v oblasti energetiky zameraných na odstránenie závislosti od ruských fosílnych palív. Tento bleskový prieskum Eurobarometra sa uskutočnil v 27 členských štátoch od 13. do 20. apríla 2022. Prostredníctvom internetu bolo oslovených 26 066 občanov EÚ.

SLOVENSKÉ PAMIATKY ZÍSKALI PRVÝ RAZ V HISTÓRII ZNAČKU EURÓPSKE DEDIČSTVO

Stredoveké nástenné maľby na Gemeri a v Malohonte v Bruseli oficiálne ocenili prestížnou Značkou Európske dedičstvo. Ocenenie, ktoré sa udeľuje lokalitám symbolizujúcim spoločnú európsku históriu, kultúru a hodnoty, na ktorých stojí európska integrácia, získali slovenské pamiatky vôbec po prvý raz v novodobej histórii jeho udeľovania. Na slávnostnom odovzdávaní ocenenia sa zúčastnil predseda Banskobystrického samosprávneho kraja (BBSK) Ján Lunter, spolu so zástupcami Košického samosprávneho kraja, pamiatkového úradu, cirkví a ďalšími partnermi, ktorí na projekte spolupracovali.

Fresková výzdoba v stredovekých kostoloch, stará v niektorých prípadoch až sedem storočí, uspela spomedzi ďalších jedinečných projektov naprieč celou Európou. Evanjelické chrámy a.v. v Rimavskom Brezove, Rimavskej Bani, Kraskove, Kyjaticiach, Kameňanoch, Štítniku, Ochťinej a Koceľovciach, katolícke kostoly v Chyžnom, Rákoši a Šiveticiach či kostol reformovanej kresťanskej cirkvi v Plešivci čaká v najbližších rokoch množstvo aktivít zameraných na prezentáciu vzácneho dedičstva a zaujímavej histórie na Gotickej ceste spojenej s týmito pamiatkami.

NOVÝ NÁVRH NA OBNOVU EURÓPSKEJ PRÍRODY DO ROKU 2050

Európska komisia prijala návrh na obnovu poškodených ekosystémov a na ozdravenie prírody v celej Európe. Ide o vôbec prvé právne predpisy, ktoré sa výslovne zameriavajú na obnovu európskej prírody, na obnovu 80 % európskych biotopov, ktoré sú v zlom stave, a na navrátenie prírody do všetkých ekosystémov. Podľa tohto návrhu právneho predpisu o obnove prírody sa právne záväzné ciele pre obnovu prírody v rôznych ekosystémoch budú vzťahovať na každý členský štát, čím sa doplnia existujúce právne predpisy. Cieľom je pokryť opatreniami na obnovu prírody aspoň 20 % pevninských a morských oblastí EÚ do roku 2030 a do roku 2050 rozšíriť tieto opatrenia na všetky ekosystémy, ktoré potrebujú obnovu.

Obnova prírody neznamená to isté čo ochrana prírody a nevedie automaticky k väčšiemu počtu chránených oblastí. Väčšina

obnovených oblastí sa chránenými oblasťami nestane, pretože obnova nevylučuje hospodársku činnosť.

Investície do obnovy prírody zvyšujú hospodársku hodnotu o 8 až 38 eur za každé 1 vynaložené euro, a to vďaka ekosystémovým službám, ktoré podporujú potravinovú bezpečnosť, odolnosť ekosystému, odolnosť proti zmene klímy a zmiernenie zmeny klímy, ako aj ľudské zdravie.

V právnom predpise o obnove prírody sa stanovujú ciele a povinnosti v oblasti obnovy v širokom spektre ekosystémov na pevnine a na mori. Jednou z hlavných priorít budú ekosystémy s najväčším potenciálom na odstraňovanie a ukladanie uhlíka a prevenciu alebo znížovanie vplyvu prírodných katastrof. Na nový predpis budú vyčlenené značné finančné prostriedky EÚ. V súčasnom viacročnom finančnom rámci bude na výdavky v oblasti biodiverzity, vrátane obnovy, k dispozícii približne 100 miliárd eur. Medzi navrhované ciele patria:

- zvrátenie úbytku populácií opeľovačov do roku 2030 a zvyšovanie ich počtu od uvedeného roka,
- žiadna čistá strata zelených mestských plôch do roku 2030, 5 % nárast do roku

2050, minimálne 10 % pokrytie korunami stromov v každom európskom veľkomeste, meste a na predmestí a čistý zisk zelenej plochy, ktorá je integrovaná do budov a infraštruktúry,

- celkový nárast biodiverzity v poľnohospodárskych ekosystémoch a pozitívny trend v prípade lúčnych motýľov, vtáctva žijúceho na poľnohospodárskej pôde, organického uhlíka v minerálnych vrstvách ornej pôdy a krajinných prvkov s vysokou rozmanitosťou na poľnohospodárskej pôde,
- obnova a opätovné zavlažovanie.

EUROSPRAVODAJ – Elektronický mesačník Informačného centra Europe Direct Poprad.

Vydavateľ: Informačné centrum Europe Direct Poprad. Adresa: Hviezdoslavova 24, 058 01 Poprad.

Texty článkov: Európska únia, EURACTIV. Spolufinancované z rozpočtu EÚ.

Pre použitie obrázka uvedeného v tomto dokumente je potrebné kontaktovať autora obrázka.

© EDIC Poprad, EÚ, 2022

Ďakujeme Vám za čas, ktorý Ste venovali čítaniu Eurospravodaja, veríme, že Vás zaujal.

Vaše pripomienky, návrhy a otázky uvítame na europedirect@europedirectpp.eu.